

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 139/2015-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. júna 2015 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného JUDr. Petrom Peružekom, advokátom, Radlinského 1, Hlohovec, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 201/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 201/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 201/2008 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré mu j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet jeho právneho zástupcu, JUDr. Petra Peružeka, Radlinského 1, Hlohovec, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 139/2015-8 zo 14. apríla 2015 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 201/2008.

Sťažovateľ uvádzal, že vo veci jeho návrhu zo 6. augusta 2007 sa začalo na okresnom súde viesť konanie v občianskoprávnej veci o náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci“), ktoré do dňa podania tejto sťažnosti nebolo skončené. Nadväzne na to podrobne opísal postup okresného súdu, ktorý mal byť poznačený prieťahmi v konaní, a to najmä v dôsledku opakovaného ustanovovania právnych zástupcov sťažovateľa. Následne poukazujúc na ustálenú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uviedol, že nečinnosťou okresného súdu, resp. jeho zdĺhavým rozhodovaním došlo k porušeniu označených práv. Svoj návrh na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € odôvodňuje stavom právnej neistoty, v ktorej sa nachádza, ako aj skutočnosťou, že porušenie označených práv opísanými prieťahmi už nie je možné napraviť.

V návrhu na rozhodnutie vo veci žiadal ústavný súd vysloviť v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 15 C 201/2008 porušenie práva „*na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy*“, okresnému súdu prikázať konať bez zbytočných prieťahov, sťažovateľovi priznať „*finančné zadosťučinenie v sume 10 000 Eur*“ a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08 eur na účet jeho právneho zástupcu.

II.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prípisom sp. zn. Spr 3291/2015 z 15. mája 2015 doručeným 25. mája 2015. Z uvedeného vyjadrenia vyplýva, že sťažovateľ podal na okresnom súde žalobu 9. augusta 2007 a vec bola následne 17. septembra 2007 «predložená súdnou tajomníčkou konajúcemu vyššiemu súdnemu úradníkovi na ďalší postup vo veci. Dňa 28.03.2008 bol súdny spis prípisom postúpený Okresnému súdu Nitra ako súdu miestne príslušnému. Dňa 15.05.2008 Okresný súd v Nitre vyjadril svoj nesúhlas s postúpením danej veci. Dňa 30.6.2008 Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 5 NcC 15/2008 - 17 zo dňa 30.6.2008 vyslovil, že miestne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie veci je Okresný súd Bratislava I a dňa 15.10.2008 bol súdny spis vrátený tunajšiemu súdu. Z dôvodu, že v oddelení „22C“ bol v danom čase zastavený

nápad, predmetný spis bol zapísaný ako nový nápad a bola mu dňa 27.10.2008 pridelená spisová značka 15C 201/2008. Dňa 03.02.2010 dala zákonná sudkyňa pokyn na ďalší postup vo veci. Dňa 11.02.2010 súd požiadal o pripojenie ďalších troch spisov navrhovateľa - zisťovanie litispendencie. Dňa 30.03.2010 a 07.04.2010 boli súdu doručené odpovede, že žiadané spisy nie je možné pripojiť na nahliadnutie, dňa 07.04.2010 bol pripojený iba spis sp. zn. 16C 122/2007. Dňa 31.08.2010 súd uznesením navrhovateľovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovil mu za zástupcu JUDr. Miloša Chrenku. Dňa 22.09.2010 bolo súdu doručené odvolanie JUDr. Miloša Chrenku, žiadosť o zrušenie jeho ustanovenia. Dňa 30.09.2010 uznesením za zástupcu ustanovený Mgr. Michal Lysa. Dňa 11.10.2010 na súd doručené odvolanie JUDr. Michala Lysu a žiadosť o zrušenie jeho ustanovenia. Dňa 15.11.2010 uznesením za zástupcu navrhovateľovi ustanovené Centrum právnej pomoci. Dňa 07.02.2011 daný pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci. Dňa 02.05.2011 na súd doručené podanie Centra právnej pomoci, žiadosť o zrušenie povinnosti zastupovania. Dňa 19.05.2011 daný pokyn zákonnej sudkyne vo veci, súdny spis predložený na ďalší postup Krajskému súdu v Bratislave. Dňa 01.07.2011 súdny spis vrátený tunajšiemu súdu spolu s usmernením na ďalší postup. Dňa 09.09.2011 uznesením za zástupcu navrhovateľovi ustanovený JUDr. Štefan Abelovský. Dňa 26.09.2011 na súd doručené odvolanie JUDr. Štefana Abelovského a jeho žiadosť o zrušenie jeho ustanovenia. Dňa 13.10.2011 uznesením za zástupcu navrhovateľovi ustanovený JUDr. Juraj Bašnák. Dňa 03.11.2011 na súd doručené odvolanie JUDr. Juraja Bašnáka, žiadosť o zrušenie jeho ustanovenia. Dňa 02.12.2011 uznesením za zástupcu navrhovateľovi ustanovený Mgr. Martin Čabák. Dňa 20.12.2011 na súd doručené odvolanie Mgr. Martina Čabáka, žiadosť o zrušenie jeho ustanovenia. Dňa 13.01.2012 uznesením za zástupcu navrhovateľovi ustanovená JUDr. Anna Angelová. Dňa 16.02.2012 na súd doručené odvolanie JUDr. Anny Angelovej, žiadosť o zrušenie jej ustanovenia. Dňa 01.08.2012 daný pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci, súdny spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na ďalší postup. Dňa 31.08.2012 Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 5Co354/2012 - 88 napadnuté uznesenie zrušil, súdny spis bol vrátený súdu dňa 04.10.2012. Dňa 11.12.2012 spis predložený zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci. Dňa 06.03.2013 pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci, žiadosť o pripojenie spisov. Dňa 12.04.2013 vyhotovené fotokópie zo spisu

12C 55/2007, opakovaná žiadosť o pripojenie spisu 24C 86/2007. Dňa 10.09.2013 bolo nahliadnuté do spisu 24C 86/2007, vyhotovené z neho fotokópie, návrh na vyjadrenie bol daný odporcovi. Dňa 09.01.2014 daný pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci, dňa 11.02.2014 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 07.03.2014 súd uznesením navrhovateľa vyzval na odstránenie vady podania zo dňa 31.07.2007, dňa 08.04.2014 právna zástupkyňa navrhovateľa na súd doručila v zmysle výzvy súdu opravený návrh. Dňa 15.04.2014 daný pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci, doplnený návrh navrhovateľa expedovaný na vyjadrenie sa odporcom... Dňa 20.08.2014 súd vyzval navrhovateľa na vyjadrenie sa k označeniu účastníkov konania. Dňa 04.11.2014 bolo súdu doručené vyjadrenie odporcu k žalobnému návrhu. Následne súd uznesením č. k. 15C 201/2008-187 zo dňa 17.03.2015 pripustil vstup ďalších účastníkov do konania.».

K podstate sťažnosti okresný súd uviedol, že celkovú dĺžku konania «*ovplyvnila skutočnosť akou je vysoký nápad vecí v oddelení „15C“ vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu, čím sa jednotlivé časové úseky medzi úkonmi zákonnej sudkyne predĺžili. Nakoľko zataženosť súdneho oddelenia resp. jednotlivých civilných sudcov nemôže byť dôvodom na porušenie práva účastníka konania garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prieťahmi.*». Nadväzne na to okresný súd poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ podal ústavnému súdu sťažnosť bezprostredne po tom, ako bola vybavená jeho skoršia sťažnosť podaná predsedníčke okresného súdu podľa § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), a tak sťažovateľ okresnému súdu neposkytol dostatočný čas na nápravu vzniknutého stavu a prijatie opatrení na predchádzanie vzniku zbytočných prieťahov zo strany orgánov štátnej správy súdov. Okresný súd súčasne sťažovateľovi navrhol žiadané finančné zadosťučinenie nepriznať, resp. jeho rozsah primerane znížiť z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia tohto návrhu.

Po prijatí sťažnosti doručil sťažovateľ ústavnému súdu vyjadrenie z 29. mája 2015, v ktorom opätovne poukazuje na doterajšiu dĺžku namietaného konania, osobitne

na povinnosť všeobecných súdov bezodkladne postúpiť doručené návrhy príslušnému súdu, ďalej na absenciu svojho právneho zastúpenia v čase podania návrhu okresnému súdu a z toho vyplývajúce nedostatky tohto návrhu, na postup okresného súdu pri vybavení jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní a celkové jeho správanie v dotknutom konaní, ako aj na súvisiacu judikatúru ústavného súdu. Poukazujúc na judikatúru ESLP sa sťažovateľ vyjadruje aj k výške žiadaného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s obsahom sťažnosti, stanoviskom okresného súdu, vyjadrením sťažovateľa, ako aj s obsahom spisu okresného súdu vedeného vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 201/2008 dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať lepšie objasnenie veci.

Preskúmaním obsahu spisu okresného súdu vedeného vo veci, ktorý bol na ten účel vyžiadaný ústavným súdom, bolo zistené, že vo veci vykonané procesné úkony zodpovedajú tomu, ako boli popísané vo vyjadrení okresného súdu sp. zn. Spr 3291/2015 z 15. mája 2015. Pre účely tohto konania sa preto ústavný súd s okresným súdom uvádzanou chronológiou napadnutého konania v plnom rozsahu stotožňuje a ďalej na ňu v podrobnostiach odkazuje bez toho, aby považoval za nevyhnutné opakovane rozvádzať priebeh napadnutého konania vedeného okresným súdom.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná, čo je v zásade to isté právo, ktoré pre účastníka konania zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje

tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o náhradu škody, resp. o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a z hľadiska dostupných informácií sa posudzovaný prípad z právnej alebo skutkovej stránky nejaví ako osobitne zložitý.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. správania sťažovateľa v konaní, možno vziať zreteľ na nedostatky návrhu na začatie konania, na ktorých odstránenie vydal okresný súd podľa § 43 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku uznesenie č. k. 15 C 201/2008-112 zo 7. marca 2014. Aj keď skoršiemu odstráneniu väd návrhu bránila skutočnosť, že sťažovateľ nebol napriek svojej žiadosti o ustanovenie zástupcu z radov advokátov kvalifikovane právne zastúpený, okolnosť, že návrh na začatie konania trpel nedostatkami brániacimi prerokovaniu veci, nemožno pripísať iba konajúcemu okresnému súdu. Ústavný súd taktiež poukazuje na spôsob využitia procesného oprávnenia doplniť návrh na začatie konania rozšírením okruhu pasívne legitimovaných osôb podaním sťažovateľa zo 4. februára 2014, ktoré nespĺňalo náležitosti kvalifikovaného podania, hoci sťažovateľ bol v tom čase už zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom ustanoveným mu v konaní uznesením okresného súdu č. k. 15 C 201/2008-94 z 28. januára 2013.

Okrem toho z obsahu preskúvaného spisu okresného súdu nevyplýva, že by v období od podania návrhu (9. august 2007) do podania návrhu na rozšírenie okruhu pasívne legitimovaných osôb (11. február 2014) sťažovateľ vyvinul akúkoľvek procesnú aktivitu, ktorou by sa domáhal odstránenia vznikajúcich prieťahov v predmetnom konaní, čo síce nezbavuje okresný súd jeho zodpovednosti za porušenie označených základných práv, avšak poukazuje na nižšiu intenzitu následkov sťažovateľom tvrdeného porušenia jeho práv. Všetky uvedené okolnosti na strane sťažovateľa síce nebránia ústavnému súdu vysloviť

porušenie sťažovateľom označených práv, avšak ústavný súd ich považoval za spravodlivé zohľadniť najmä pri ustálení výšky priznaného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal samotným postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Je nesporné, že okresný súd v danej veci dosiaľ meritórne nerozhodol a počas skoro ôsmich rokov od podania návrhu neuskutočnil ani jedno pojednávanie, na ktorom by začal vykonávať dokazovanie, a priblížil sa tak k meritórnemu rozhodnutiu vo veci. Ústavný súd zistil, že priebeh konania bol poznačený dlhšími obdobiami úplnej nečinnosti okresného súdu vo veci (napríklad v obdobiach od 17. septembra 2007 do 28. marca 2008, od 15. októbra 2008 do 3. februára 2010, od 7. apríla 2010 do 31. augusta 2010, od 16. februára 2012 do 1. augusta 2012 a od 6. marca 2013 do 1. septembra 2013), čo súhrnne predstavuje viac ako 3 roky nečinnosti. Konanie okresného súdu možno sčasti považovať aj za neefektívne, a to najmä pokiaľ ide o postúpenie spisu nepríslušnému Okresnému súdu Nitra prípisom z 28. marca 2008, ktorého nesúhlas s postúpením bol Krajským súdom v Nitre vyhodnotený uznesením č. k. 5 NcC 15/2008-17 z 30. júna 2008 ako dôvodný a za miestne príslušný súd na prejednanie a rozhodnutie vo veci bol potvrdený okresný súd.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu v § 100 ods. 1 OSP, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V rozsahu svojej právomoci nesie všeobecný súd zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu, ktorý mal smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02) a jeho neefektívna činnosť, rovnako ako aj jeho úplná nečinnosť mala rozhodne vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

Pokiaľ predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti argumentuje nadmernou zaťaženosťou súdneho oddelenia, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezavádzajú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní. Doterajšia dĺžka súdneho konania bráni ústavnému súdu prihliadať aj na argument okresného súdu, že *sťažovateľ mu neposkytol dostatočný čas na nápravu vzniknutého stavu a prijatie opatrení na predchádzanie vzniku zbytočných prieťahov zo strany orgánov štátnej správy súdov.*

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti preto ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní, ktoré je ním vedené pod sp. zn. 15 C 201/2008, došlo k vzniku zbytočných prieťahov, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti tohto nálezu).

Pretože ústavný súd zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 201/2008, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci nachádza (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy je fakultatívnej povahy a v žiadnom rozsahu nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd v konaní o namietanom porušení sťažovateľom označených práv poskytuje. V súvislosti s uvedeným považuje ústavný súd za dôležité zdôrazniť aj to, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi, ktorého sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľa na akési odškodnenie za porušenie základného práva, ale má len akcesorickú povahu. Dôvodom priznania finančného zadosťučinenia je výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (m. m. I. ÚS 235/03).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiada o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € pripomínajúc celkovú dĺžku konania a z nej vyplývajúcu intenzitu porušenia označených práv, ktoré nie je možné napraviť. V následne doručenom vyjadrení sťažovateľ poukazuje aj na judikatúru ESĽP týkajúcu sa priznávaného finančného zadosťučinenia za prieťahy vzniknuté v súdnom konaní, ako aj na iné prípady odškodňovania za porušenie osobnostných práv.

Sťažovateľom uvádzané dôvody okrem konštatácie dĺžky predmetného konania však podľa názoru ústavného súdu nepopisujú konkrétne následky porušenia označených práv na osobu sťažovateľa, pričom sa zameriavajú skôr na paušalizujúce porovnanie výšky súdnymi orgánmi priznaných súm finančného zadosťučinenia za zistené porušenie práv bez dôrazu na konkrétne okolnosti prípadu. Preto pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal len z doterajšej dĺžky napadnutého súdneho konania, ktorá nie je ústavne akceptovateľná, prihliadajúc pritom na správanie sťažovateľa (pozri bod 2 tretej časti odôvodnenia tohto nálezu) a na absenciu vonkajších symptómov, ktoré by preukazovali vyššiu intenzitu sťažovateľom tvrdeného zásahu do jeho práv zaručených ústavou a dohovorom. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € a na jeho zaplatenie zaviazal okresný súd v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výrokovej časti tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažovateľom uplatnenom nároku na úhradu trov konania v sume 284,08 € z dôvodu jeho právneho zastúpenia a v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. Petrom Peružekom vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá predstavovala sumu 804 €.

Vychádzajúc z obsahu spisu ústavný súd sťažovateľovi priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 134 €, t. j. spolu 268 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 8,04 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 284,08 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výrokovej časti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2015